

NÁŠ ČASOPIS

časopis sboru Českobratrské církve evangelické
ve Valašském Meziříčí

Listopad 2018 / 199

„V oné době povstane Míkael, velký ochránce, a bude stát při synech tvého lidu. Bude to doba soužení, jaké nebylo od vzniku národa až do této doby. V oné době bude vyproštěn tvůj lid, každý, kdo je zapsán v Knize. Mnozí z těch, kteří spí v prachu země, procitnou; jedni k životu věčnému, druzí k pohaně a věčné hrůze. Prozíraví budou zářit jako záře oblohy, a ti, kteří mnohým dopomáhají k spravedlnosti, jako hvězdy, navěky a navždy. A ty, Danieli, udržuj ta slova v tajnosti a zapečeť tuto knihu až do doby konce. Mnozí budou zmateně pobíhat, ale poznání se rozmnoží.“

(Proroctví Danielovo, 12.kap., v.1-4)

Vstoupili jsme do období závěru církevního roku, kdy přicházejí na řadu témata jako poslední soud a konec světa, smrt a věčný život - a to nejen při bohoslužbách, ale i v životě (a to odpradáвна, souvisí to se změnou ročního období a úbytkem světla).

V Bibli najdeme mnoho různých výpovědí a obrazy o věčnosti. V proroctví Danielově se mluví o procitnutí mrtvých k poslednímu soudu. Prorok mluví k židovskému národu, který má nesmírně těžký úděl - otroctví, dlouhá cesta ke svobodě, o kterou znovu přišli, okupace, vyhnanství, likvidace elit, převýchova mládeže, atd. - a to se vícekrát opakovalo. A mluví o ještě větším soužení - jako by tušil něco o genocidě Židů ve středověku nebo za 2. světové války. Daniel má vidění, setkává se s postavou ve lněném oděvu, která mu odpovídá na jeho otázky: „Můj pane, jaké bude zakončení toho všeho?“ Řekl: „Jdi, Danieli, tajuplná a zapečetěná budou ta slova až do doby konce. Mnozí se vytříbí, zbělí a budou vyzkoušeni.“

obr. Maruška Hellerová, 10 let

Svévolníci budou jednat svévolně; žádný svévolník se nepoučí, ale prozíraví se poučí.“ (8-10)

Daniel říká, že lidé budou postupně poznávat víc o Bohu. Informace jsou dnes dostupné, ale poučí se jen prozíraví, mnoho lidí „zmateně pobíhá“... Máme šanci k tomu, abychom s Boží pomocí dozráli, aby nás Boží duch proměnil, vytrýbil, i když to může mít podobu „vybělení“ nebo „zkoušky“, v Bibli se používá to slovo i v případě tavení kovu („zlato bývá zkoušeno ohněm“ tak jako pravost naší víry - 1Pt 1,7).

Apoštol Pavel ono procitnutí k poslednímu soudu vysvětluje v 1. listu Tesalonickým takto (4,15-17): *My živí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zesnulé nepředejdeme. Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem.*

Ani apoštolu Pavlovi ani proroku Danielovi nejde o to, abychom měli v rukou scénář, podle kterého se bude odehrávat poslední soud. Vždyť Boží skutečnost předčí všechny naše představy: *Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.* (1Kor 2,9). A naděje, kterou nám Bůh nabízí, je větší, než si dovedeme představit, a silnější, než jaké jsme sami schopni.

Jde však i o to, abychom vůbec vzali vážně, že nás jednou čeká bilance našeho života, a že máme velikou naději Boží blízkosti a záchrany z nicoty a smrti, ale že se také může stát, že se budeme hodně stydět (tak si vysvětluji pohanu či hanbu - a když si vzpomenu na chvíle v životě, kdy jsem se za sebe hodně styděl, tak ke mně ten obraz živě promlouvá).

Proroctví Danielovo nám ale nabízí ještě další obrazy: Kniha, která je podobenstvím Boží paměti, která je spolehlivá, nezávislá a zapečetěná - nikdo z lidí ji nemůže ovlivnit ani zneužít. Apoštol Jan píše ve Zjevení o knize života, kterou nemůže otevřít nikdo jiný než „Beránek, ten obětovaný“ (Zj 5,1-10).

Dalším obrazem je záře oblohy - zrovna když to teď píšu, sedím výjimečně ne u svého stolu, ale v kuchyni. Když jsem se letmo a bezděčně podíval z okna (odkud je vidět hlavně na sousedovic střechu, ale také trochu do našeho krásného parku Botanika), uviděl jsem nádhernou *záři oblohy* - ranní červánky. Je to krásné, ale kdybych to vyfotil, byl by to asi kýč. Zajímavé je, že když se po půl minutě podívám opět z okna, už má obloha trochu jiný odstín, asi jak slunce postupně vychází. A za 15 minut červánky zmizely. Pro mě to byl takový dárek dnešního rána.

Dalším obrazem jsou zářivé hvězdy - jakoby každá tam byla za někoho... Když se nás kdysi ptali na vikářském semináři, jaký máme zážitek Boží přítomnosti, resp. kdy si ji silně uvědomujeme, vzpomněl jsem si, že to bývá často právě při pohledu na nebe plné hvězd. Možná to evokuje nedozírnou dálku a chlad, ale ke mně takový pohled vždycky silně promlouvá. Br.f. Tomáš Adámek, původem z Jablůnky, napsal do nového zpěvníku krásnou píseň:

Kolik hvězd svítí nad obzorem, však jenom jediná
může dát světlo mojí duši, když slunce zhasíná.

Kolik se dětí narodilo, co trvá tato zem.

Jen jedno ale pravou radost přineslo lidem všem.

Kolik už lidí umíralo, těžko se spočítá.

Jen jedna smrt má jméno láska na kříži přibitá.

Kolik už mrtvých v zemi leží, nikde se nepíše.

Jen u jednoho najdou život: u Pána Ježíše.

A jak s tím souvisí obrázek? Na parte synodního seniora Pavla Smetany, se kterým jsme se nedávno rozloučili (záznam z krásného pohřbu je k dohledání na internetu), byl právě tento verš, v kralickém, přesnějším překladu: *Ale ti, kteříž jiné vyučují, skvíti se budou jako blesk oblohy a kteříž k spravedlnosti přivozují mnohé, jako hvězdy na věčné časy.* (Bratr Smetana byl totiž výborný biblista, uměl dobře hebrejsky a spolupracoval na ekumenickém překladu Bible.)

Jsem rád, že mohu i s tímto biblickým veršem poděkovat všem, kdo se namáhají a vyučují děti, mladé lidi i dospělé, třeba i lidi s hendikepy, všechny učitele. Když jsem na začátku školního roku nabídl přítomným učitelům, aby předstoupili před stůl Páně a přijali požehnání, byl jsem až překvapený, kolik jich vlastně mezi námi je.

Jsem rád, že stejně vděčně a s nadějí mohu myslet i na ty, kteří nás „vyučovali ve víře“, kteří nám vyprávěli o Pánu Bohu a vedli nás k tomu, abychom „žili spravedlivě“, jak se to v Bibli často říká (např. Lk 1,75).

Na úmrtním oznámení br. Pavla Smetany byl vedle toho zmíněného také text z epištoly Římanům, který čteme na konci každého pohřbu: *Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani nastávající věci, ani budoucí, ani co jiného nebude moci nás odloučit od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.* (Ř 8,38-39)

Přeju Vám, ať si i v listopadu užijete poslední zbytky tepla a barevného listí. Severské národy právě tento čas využívají k tomu, aby si užili domácí pohody, když už je venku chladno: lidé si tam zapálí svíčky, vezmou si deku, zaboří se do nějakého křesla nebo pohovky, popíjejí svařák, kávu nebo čaj a povídají si - k pohodě vlastně stačí tak málo...

Srdečně Vás zvu na sborový den s br.f. Jiřím Burešem z Boskovic na téma: „Církev dvojí tváře?“ Br.f. Jiří Bureš sloužil dlouho v severních Čechách, pak se vrátil na rodnou Moravu a slouží v Boskovicích. Bude s námi reflektovat své zkušenosti s církví v různých regionech, které jsou natolik různorodé, jakoby šlo o církve dvojí tváře. Na společný oběd se hlase u mě. Přijměte pozvání i na ekumenický večer chval (13.11.) a ekumenickou bohoslužbu, při které 17.11. poděkujeme za dar svobody a budeme prosit za všechny nesvobodné a pronásledované, za naši zemi, náš národ i za celý svět.

Srdečně Váš *Daniel Heller*

Jubilanti

Josef Adámek
Josef Hurtuk
Zdeněk Hrňa
Milada Dančáková

Věra Helimanová
Zdenka Bařinová
Emil Malučký

Staršovstvo

- Reminiscence
  - sborový den s bratrem Janem Trusinou – líbil se
  - sborový večer - poslední film z cyklu Dekalog na téma *Aniž požádáš statku jeho*
  - poděkování za zástup bratru Martinovi Fojtů
  - poděkování za brigády a jejich organizaci bratru Zajíčkoví
  - seniorátní pobyt pro seniory v Bystřici pod Hostýnem
  - pohřeb bratra Pavla Smetany v Praze – záznam je možno dohledat na internetu
  - Den památky obětí holocaustu – konal se na místě bývalé židovské synagogy, děti ze ZŠ Křižná tam vysadily krokusy ve tvaru židovské hvězdy
  - mládež se schází pravidelně, br.f. je vděčný za spolupráci s Tomášem Vémolou
  - poděkování pěveckého sboru Hedvika za možnost nácviku v sále na faře
- Strategický plán ČCE
  - staršovstvo bylo bratrem farářem informováno o tomto dokumentu
- Žádosti
  - sobota 8.12.2018 v 16:00 koncert dětského pěveckého sboru Ondrášek z Nového Jičína – staršovstvo souhlasí, služba bratr Koláček
  - sobota 15.12.2018 v 17:00hod skupina Gympleři – staršovstvo souhlasí, služba bratr Koláček
  - pátek 21.12.2018 v našem kostele Česká mše vánoční od Jana Jakuba Ryby – hodina obou provedení bude upřesněna – staršovstvo souhlasí
  - Seniorátní kalendář
  - sobota 24.11.2018 - setkání kurátorů a místokurátorů v Pozdřechově
- Vánoční a novoroční termíny svátečních bohoslužeb
  - neděle 23.12.2018 v 16:00hod - dětská vánoční hra
  - pondělí 24.12.2018 v 16:00hod bohoslužby
  - úterý 25.12.2018 v 9:30hod bohoslužby s VP
  - středa 26.12.2018 v 9:30hod bohoslužby s VP
  - pondělí 31.12.2018 v 16:00hod bohoslužby
  - úterý 1.1.2019 v 9:30hod bohoslužby s VP
- Další termíny
  - neděle 11.11.2018 v 11:00hod - odhalení pomníku obětem 1.sv.války - park Králova ulice, po bohoslužbách tam půjdeme místo posezení u kávy a čaje
  - sobota 17.11.2018 v 18:00hod - ekumenická bohoslužba v římskokatolickém farním kostele
  - neděle 16.12.2018 v 15.30hod výročí ČCE v Obecním domě v Praze
- Smlouva sboru se střediskem Diakonie
Bratr farář Heller připravil na návrh vedení střediska návrh změn ve smlouvě, staršovstvo souhlasí.
- Zprávy ze střediska Diakonie VM
  - Ředitelka střediska Mgr. Zdislava Odstrčilová byla po úspěšných komunálních

volbách ve Valašském Meziříčí zvolena 1. místostarostkou, což znamená její uvolnění do funkce. Na pozici ředitelky střediska zůstane do 31.12. 2018 na částečný úvazek.

- Střediska Diakonie VM a Diakonie Hospic Citadela se budou připravovat ke sloučení – tzn. že nebude vyhlášeno výběrové řízení na nového ředitele. Během procesu slučování povede naše středisko Ing. Miloslav Běťák. Proces slučování bude probíhat odhadem během roku 2019.
- 26.10.2018 byla otevřena pralinkárna na Vrbenské ulici
- Sestra Eva Janírková podala finanční informace k 5. 11. 2018: Pokladna: 26 420,- Kč, bankovní účet: 15 953,- Kč, saláry hotově: 21 800,- Kč, saláry bankou: 39 850,- Kč, sbírky celkem za říjen: 11 216,- Kč, z toho: pro potřeby sboru 6 167,- Kč, účelová 1 729,- Kč, mimoř. sbírka na sociální a charitativní pomoc 3 320,- Kč
- Hospodářské záležitosti:
  - Odvodnění fary je dokončeno. Zadláždění dvora bude realizováno v roce 2019.
  - Brigáda na úklid okolí fary, sálu a dětského koutku je svolána na pátek 9.11.2018 v 16:00hod.
  - Bezbariérový vstup do kostela - ing. Hurtová z památkového úřadu nás vyzvala k předložení návrhu se zachováním plotu do ul. Husova. Plot do ul. Blahoslavova může být částečně odstraněn. Bratr Heller podal na tento projekt žádost o dotaci „Proměň své město“.
  - Nová vnější okenní křídla ke schodišti budou zhotoveny do konce listopadu.
  - Bude provedena renovace klik u dveří - řeší pan Kremel.
  - Webová kamera v kostele včetně sluchátek funguje, bude propojeno na Youtube na našich www stránkách, br. Heller poprosí o pomoc bratra Dušíka.

ze zápisu Tomáše Jelínka

Udalo se

Můj život v ČCE

Hostem sborového dne v říjnu byl farář Jan Trusina z Třebíče, který vyrostl ve Valašském Meziříčí. Dopoledne nám posloužil kázáním a odpoledne vyprávěním o svém životě v naší církvi. Text poznámek nám dal k dispozici. Rádi jej otiskujeme.

Charakteristické rysy ČCE, a jak se to, co se dalo v ČCE, odráželo v mém životě:

1. Vznik ČCE a proč jsem za spojení těch dvou církví osobně vděčný: Kdyby k tomu spojení církví nedošlo, tak bych tu asi nebyl (asi bych se nenarodil).

- Tatínek reformovaný z Hrubé Lhoty, maminka luteránka z Ratiboře. Obě církve žily samostatně, bez spojení v r. 1918 by se rodiče sotva seznámili. A také není jisté, zda by bylo manželství příslušníků dvou různých církví uzavřeno.

- Tatínek byl z výrazné reformované rodiny, dědeček byl kurátorem na Hrubé Lhotě, otec byl brzo ve staršovstvu (díky br.f. Burianovi). Narodil jsem se v Rožnově, pokřtěn jsem byl ve střítežském sboru. V souvislosti s tatínkovým zaměstnáním se naše

rodina několikrát stěhovala: Rožnov, Hodslavice, Valašské Meziříčí (VM).

2. Sborový život v ČCE, jak jsem jej poznal a prožíval ve VM: Sbor ve VM byl docela živý, se všemi složkami, skoro každý den se něco ve sboru konalo.

- Utvářel se podobně jako jinde. Ve Východomoravském seniorátu, rozhodně nepatřil k posledním. (Snad zde byla více zastoupena intelektuální složka.)

Bylo zde několik vyloženě uvědomělých evangelických rodin: manželé Švandovi, Kejzlarovi, Bulovi, Tyralíkovi, Jelínkovi, Palackých, Špačkovi, Hromádkovi, ... patřila k nim i naše rodina.

Do VM se naši přestěhovali 1939, když o rok starší bratr Kája začal chodit do školy. Zde až do maturity 1952. Naším farářem byl tehdy poměrně mladý Miroslav Rodr. Nebyl rodilý evangelík, byl to skaut, snad i ovlivněn YMCOu.

Naše domácnost byla typicky

evangelická, účast na všem, co se ve sboru dalo, byla samozřejmá (bohoslužby, nedělní škola, biblické hodiny, soc. odbor, staršovstvo, dorost a sdružení mládeže; otec byl později laickým kazatelem, sám dělal kázání). Nedělní škola (NŠ) byla po bohoslužbách, chodili jsme i na bohoslužby. Měli jsme místo ve třetí lavici vpravo.

Sbor a církve prostě patřily k našemu domovu, byly jeho součástí. O sborových a církevních záležitostech se běžně doma mluvilo. Ve sborovém prostředí jsem se cítil doma, víc než ve škole mezi spolužáky; měl jsem pocit, že mám něco víc než ostatní (většinou katolíci). Z dvaceti jsme byli ve třídě tři evangelíci.

Ke zbožnosti naší rodiny patřilo, že jsme se vyhýbali „světským“ věcem: Bylo samozřejmé, že jsme nechodili do tanečních, do divadla, jen občas do kina. Ani na fotbal, protože fotbalové zápasy se hrály většinou v neděli. To by bylo znesvěcení neděle.

Zapojením do církve byla utvářena i naše hudební výchova. Doma bylo harmonium, koupil si je tatínek, byl samouk, přehrával si písničky z *Písní cestou života*. My kluci jsme se začali brzo učit hrát, nechodili jsme do hudebky - rodiče hudebce nijak moc nedůvěřovali (není vyloučeno, že i z náboženských důvodů – známý učitel Krůťa byl totiž varhaníkem v *katolickém* kostele). Ti, komu svěřili naši výuku, byli členové sboru. Nejprve Svatopluk Havelka, Rodrův sdruženec, už tehdy hudební skladatel (jako oktáván složil hudbu pro nějakou hru, kterou hrálo

gymnasium), výborný klavírista, jeden rok nás učil. Kája brzo odpadl, zůstal jsem já, ale o to víc mne to bavilo. Pak to převzal sborový varhaník bratr Minář, ředitel ústavu pro hluchoněmé, pak jsem se učil sám. Celkem mi to šlo. Brzo jsem začal doprovázet zpěv v NŠ, v sobotu jsem si chodil pro písničky k učitelům NŠ, kteří měli v neděli vedení (br. Jelínek), později jsem z Rodrova rozhodnutí hrál vždycky jednu písničku při bohoslužbách. Pak jsem (už jako gymnazista) s ním (nebo i laickými kazateli) občas jezdil na bohoslužby ve Frenštátě a v Bystřici, kde neměli vlastního varhaníka a já jsem doprovázel zpěv. Asi to bylo důležité i pro můj vztah ke sboru, docela přirozeně, nebylo mně to zatěžko, nebral jsem to jako nepříjemnou povinnost, naopak, měl jsem pocit důležitosti.

Že díky církvi mám a mohu prožívat něco víc než spolužáci, to jsem si uvědomoval, zvláště když jsme po konfirmaci začali jezdit na akce mládeže v seniorátě a pak i do vzdálenějších sborů. Po konfirmaci jsme chodili do dorostu (dorost a sdružení byly odděleně), pravidelně jsme jezdili a těšili jsme se na dvě akce v Moravskoslezském seniorátě, vždy v nějakém sboru, na konci prázdnin se konal letní týdenní seminář (např. v Suchdole s výkladem knihy Genesis), o pololetních prázdninách zimní škola (např. v Přerově - o modlitbě).

3. Charakteristika ČCE, výraznější směry: Jako první jmenuji pietismus, jmenovitě Snahu. (Snaha = hnutí probuzených křesťanů s důrazem na osobní zbožnost). Nebyla jen v našem seniorátu, ale v řadě sborů na Valašsku i jinde byl (a vlastně dosud je) značný vliv pietismu, jmenovitě „Snahy“.

„Misijní snaha“ bylo společenství probuzených křesťanů, kteří se obrátili ke Kristu a dokonce mohli většinou uvést i to, kdy k tomu obrácení došlo. Scházeli se i v rodinách, v užším společenství, mimo oficiální shromáždění ve sboru. Charakteristickým rysem byly (a jsou) modlitební chvíle.

Vyznačoval se tím zejména přerovský sbor, kde byla silná osobnost bratra Jaroslava Adámka i další. Tímto směrem byl do značné míry ovlivněn seniorátní odbor pro výchovu mládeže. Ale nebylo to až tak jiné než to, jak jsme žili u nás doma. Některé důrazy byly stejné.

Já jsem se pod jejich přímý vliv dostal v létě 1947, kdy byl pod vedením hlavně přerovských bratrů a sester uspořádán v Sobotíně tábor pro děti (pod hlavičkou ozdravovny), jako skupinový vedoucí tam pracovali členové přerovské mládeže. To mne značně ovlivnilo, pak jsem s přerovskými dlouho udržoval kontakty. Pod vlivem „Snahy“ byla i řada lidí v meziříčském sboru. Tato zbožnost nepochybně pomáhala lidem i tváří v tvář pozdějšímu nátlaku ze strany státu.

4. S tím souvisí i důraz na Bibli, studium Bible, výklad Bible, což bylo (a snad dosud je) pro ČCE charakteristické.

Bylo to dáno jednak bratrskou minulostí, reformovanou helvetskou minulostí, a ovšem i tím, že ČCE byla v poměrně úzkém spojení s teologickou fakultou, kde byli vynikající biblisté prof. Miloš Bič a J.B. Souček. Tím byla ovlivněna řada farářů a jejich sborová práce. Důraz na Písmo.

Mne v tomto ohledu (v době po konfirmaci) ovlivnil i Brněnský seniorát a zejména brněnské sbory. Z jejich iniciativy a jejich prací byl na Sázavě vybudován tábor pro mládež, později právem nazývaný jako „středisko biblických kurzů“. Tam jsme začali jezdit (první rok Kája, pak i já), pravidelně každé prázdniny na 2-3 týdny. Na Sázavě šlo o souvislý výklad biblických oddílů, přednášeli tam faráři biblisté (tomu byla věnována první část dopoledního a druhá část odpoledního programu). Byly to důkladné exegetické výklady, např. br.f. Moravec ze Zlína vykládal knihu Genesis. Poznal jsem tam i další biblisty z ČCE (Jan Šebesta, Jan Pokorný, Ladislav Horák, a ovšem Milan Hájek).

Toto biblické zaměření nás (a mne osobně) velmi zaujalo. S tím souvisela i každoroční „Podzimní škola mládeže“, konaná začátkem listopadu v Brně, kam jsem také od svých 15-16 let pravidelně dojížděl.

Na Sázavě jsem se seznámil s řadou lidí z brněnské mládeže, kteří měli jasno, že půjdou studovat teologii na Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu. Byli to např. Miroslav Rozbořil, Ctirad Novák, Eva Pilátová, Jana Juránková, Jiří Kabíček, Lubomír Kabíček. O rok později jsem tam začal studovat i já.

5. Komenského evangelická bohoslovecká fakulta (KEBF) jako nedílná součást ČCE. Pro ČCE bylo charakteristické, že k ní KEBF prostě patřila jako nedílná součást jejího života. Profesoři a docenti byli častými hosty, tj. kazateli a přednášejícími na sborových a seniorátních akcích. A sbory toho hojně využívaly. Zvaly je k různým příležitostem, při výročích, na sborové dny, ke sborovým slavnostem. I díky tomu (a ovšem i díky dobrému teologickému vzdělání většiny farářů) měly sbory i po této stránce dobrou úroveň.

Studium bylo tehdy čtyřleté. Nejvíc mne zaujaly právě přednášky a semináře ze Starého zákona a Nového zákona, a ovšem i studium původních jazyků, hebrejštiny a řečtiny.

Tehdy jsme my bohoslovci bydleli společně, v semináři v Jirchářích. (Spolu s námi byli i bohoslovci z Kresťanskej reformovanej cirkvi na Slovensku, která neměla vlastní fakultu a její budoucí faráři studovali v Maďarsku a v Praze.) Studentským farářem (spirituálem) byl docent Jan Milíč Lochman, pak Miroslav Heryán. Žili jsme jako sbor, měli jsme staršovstvo, ne kurátora, ale prefekta. Mezi studenty bylo výraznější dvojí zaměření: říkalo se orthodoxové a pietisté, já jsem (po tom vlivu Sázavy) patřil k těm prvním. Společně jsme měli ranní a večerní pobožnosti. Biblické zaměření se projevovalo i v tom, že každý den po ranní pobožnosti byly „překlady“, tj. půlhodina čtení a překlad původního biblického textu, první polovinu týdne byla hebrejštiny, druhou polovinu řečtina.

Kromě soustředěného studia, které bylo pro nás samozřejmostí, tu byla i účast na životě v některém pražském sboru. Já jsem učil v nedělní škole v Libni a v jejich kazatelské stanici Hloubětín, kde jsem také hrál při bohoslužbách. V týdnu jsem chodil do sdružení u Salvátora, v neděli večer byly bohoslužby u Martina ve zdi, to byl pravidelný sraz evangelické mládeže z celé Prahy. (Tam jsem měl později i svatbu.)

Velmi užitečný byl i osobní kontakt s některými profesory, profesori nás (celý ročník) čas od času pozvali k sobě do bytu. Já jsem měl velice rád J. L. Hromádku a postupně stále více Jana Milíče Lochmana, velmi jsem si vážil J.B. Součka.

V té době byl dostatek vikářů a farářů (když jsem končil fakultu, tak dokonce nadbytek, že nebylo snadné všechny absolventy umístit).

6. Pod tlakem komunistického režimu.

Charakterizováno jednou větou (hodně zevšeobecněno): Církev dělá, co je nutné, co se požaduje, snaží se chápat některé sociální myšlenky, ale vzhledem k tomu, jak to vypadá v praxi, je to všechno velmi nevěrohodné. Třeba se účastní mírových akcí, ale je to spíše formální věc, vnitřně u toho není.

Poúnorový tlak jsme pociťovali už na gymnáziu (1944-1952). Objevoval se jiný pohled na dějiny, než jsme byli předtím zvyklí. Ale v podstatě jsme věděli (a nejen u nás u Trusinů), co je a co není potřeba brát vážně. Doma se ovšem mluvilo otevřeně, i ve škole se spolužáky, ale jinde jsme si už na svá slova dávali pozor.

Tehdy na fakultě byl i předmět „praktické otázky lidové demokracie“, přednášel to prof. Polák, který pocházel z Valašského Meziříčí. Vyžadoval od nás pravidelnou četbu denního tisku. Jeho přednášky a semináře jsme prostě museli absolvovat, ale žádné stopy to na nás nezanechalo.

Naše smýšlení bylo protikomunistické, nikoli však protisocialistické. Nepochybně tu byl i vliv prof. J. L. Hromádky, že samotné myšlenky socialismu nejsou špatné a že by u křesťanů mohly mít odezvu. Současný stav se víceméně bral na vědomí. Na prvomájové průvody jsme chodili, k různým příležitostem se konala fakultní shromáždění. Na fakultě byl i Svaz mládeže, byli jsme jeho členy, bez nějakého přemýšlení jsme tam automaticky vstoupili, ale pak jsme přece jen velmi uvítali, když z nějakého rozhodnutí shora byl svaz zrušen (že to na bohoslovecké fakultě není vhodné).

A o komunistických zvěrstvech se toho k nám mnoho nedoneslo, v té době byl akorát proces se Slánským. Ovšem už tehdy se objevovaly a rozepisovaly a šířily texty, které byly považovány za protistátní.

Tehdy se také dostalo do našeho povědomí, že je možno říci NE. Pro mě bylo užitečné, že jsem spolupráci jasně odmítl, když za mnou přišli na vojně, a od té doby už jsem měl díky Bohu pokoj.

Brzo po únoru vznikl SÚC (Státní úřad pro věci církevní). K vykonávání duchovenské služby (k volbě faráře nebo vikáře) byl potřebný předchozí státní souhlas od KCT (Krajského církevního tajemníka), a ne všichni ten souhlas dostali. A v průběhu služby byl řadě farářů tento souhlas odňat. A byla vydána řada nařízení, která měla znemožnit dosavadní celkem dobře rozběhlou práci. Hlavně akce, které neměly vyloženě bohoslužebný ráz. Zejména kde šlo o výchovu dětí, vyučování dětí, srazy mládeže. V době, kdy mnoho věcí bylo zakázáno, se dělaly se pod jinou hlavičkou. Byly věci, pro které se muselo žádat o souhlas, ale v církvi se poměrně dost často dařilo tyto zákazy obcházet. Někdy stačilo přejmenovat: Ne sdružení

mládeže, ale biblické hodiny pro mládež. Ne nedělní škola, ale bohoslužby pro děti. Ne náboženství, kde počet hodin byl závislý na počtu přihlášených dětí (pro menšinou církev, kde nízké počty, by to vyšlo jednou za měsíc), ale víceleté konfirmační cvičení na půdě sboru už od 2. třídy.

V té době nebylo možné dělat sjezdy a setkání mládeže, konalo se to jiným způsobem. Nebyly sjezdy mládeže, ale dost se rozšířily evangelické lesní brigády. A argumentovalo se tím, že jde přece o pomoc při budování socialismu. Zejména v pohraničí, v Jeseníkách. Byly pořádány pod hlavičkou Svazu mládeže, fakulty nebo dobrovolných sportovních organizací.

Na to jsme velmi horlivě jezdili, už před nástupem na fakultu, ale hlavně během studia. Tak jako jsem jezdil na Sázavu, tak místo toho na tyto brigády. Vedli jsme to sami (bratr Kája, Bláža Šourek, později i já), ale vždycky tam s námi byl i nějaký farář. Na jedné z těch brigád jsem se seznámil s budoucí manželkou.

V té době (asi i vlivem J. L. Hromádky) v církvi rostlo vědomí odpovědnosti za společnost, i za to, co se děje mimo církev, za věci veřejné - ne jako něco navíc, ale jako součást víry. Předtím byla církev dost uzavřená, starala se hlavně o vlastní duchovní život, věci veřejné zůstávaly dost mimo. To se dost změnilo. Rostlo vědomí, že je potřeba ozývat se i k věcem veřejným, že se věrnost Kristu projevuje i touto odpovědností. Stále častěji se to ozývá i na synodech, už před 1968, a pak ovšem po něm (Charta 77 atd.). Velmi aktivní je už dříve vzniklá Nová orientace. Synodní rada s tím má dost těžkostí, pokouší se vysvětlovat na Ministerstvu, že nejde o nic protistátního, přirozeně marně. Vznikají, opisují se a šíří různé teologické s tím související texty a dochází k většímu odnětí státních souhlasů u takto aktivních lidí.

V této souvislosti nelze vynechat i odstavec o tom, jaké důsledky měla aktivní účast na životě v církvi pro mnohé členy církve - že nemohli vykonávat své dřívější zaměstnání, zejména učitelé. Tři příklady:

Už ve VM patřil k blízkým přátelům naší rodiny učitel František Tylalík, aktivní člen staršovstva, který např. jezdil kázat do Frenštátu (a já jsem s ním tam občas jel a hrál jsem tam na harmonium) - zakázali mu učit ve VM, musel dojíždět do Jarcové. Na Vsetíně to byl prof. Vladimír Novotný, který byl donucen k odchodu z místa profesora na obchodní akademii a pak byl zaměstnán v administrativě vsetínských komunálních služeb. Podle možnosti dával soukromé hodiny angličtiny a němčiny. Nikdy se mu neříkalo jinak než pan nebo bratr profesor. Křesťanská víra a velmi aktivní účast na životě církve ho provázely po celý život. Po celou dobu byl varhaníkem, nejen v horním sboru, ale i v Církvi československé husitské a často v sousedních sborech. Vedl pěvecké kroužky. Církve a práce v ní se nikdy nezřekl.

Ale snad mohu říci, že k něčemu podobnému došlo i v naší rodině. Ještě jako vsetínský vikář jsem se oženil. A právě když moje manželka skončila studium na filozofické fakultě, vyšlo nařízení, že kvůli nedostatku učitelů mají všichni absolventi aspoň na jeden rok nastoupit jako učitelé na základních školách. Lída dostala umístěnku do severozápadních Čech. Tehdy napsala na příslušné místo dopis, ve kterém kromě poděkování za místo bylo také sdělení, že její manžel pracuje na

Vsetíně, zda by tedy nemohla nastoupit někde v tomto kraji. Současně však sdělila, že manžel je evangelickým duchovním a ona že z církve nevystoupí. Načež jí bylo sděleno, že jako taková „není způsobilá k výuce v socialistickém školství“. (Což jsme přijali velice rádi, protože pak se mohla – kromě rodiny – po léta naplno věnovat sborové práci, zejména s dětmi.)

7. Po fakultě jako vikář na Vsetíně

Po ukončení studia (1956) jsem byl dva roky na vojně v Janovicích nad Úhlavou. Po návratu z vojny jsem byl povolán do Horního sboru na Vsetíně jako osobní vikář faráře Bohuslava Buriana, kterému krátce předtím skončila funkce náměstka synodního seniora. Po jeho odchodu do trvalého důchodu (v Ratiboři) jsem ještě dva roky pokračoval jako vikář faráře Emila Ženatého. Ty tři roky byly pro mne užitečné. Ne že bych se dozvěděl něco úplně nového, ale přece jen mi šéfové připomněli různé praktické věci. Např. Burian: Mluva v kostele ať není rychlá a ať je co nejhlasitější; jak má farář dbát i na své oblečení: i když má malý plat, tak si má v první řadě koupit černý nebo tmavý oblek, černé boty, černý kufřík, černý deštník. Občas v rozhovoru říkal: „A pane vikáři, pamatujte si...!“

Sám už nekonal pohřby, to bylo na mně. Také jsem měl na starosti sdružení mládež, nedělní škola byla ponechána sestře Bětušce Pokorné. Byla to všechno dost náročná práce, volna jsem moc neměl, ale nemusel jsem mít takový pocit odpovědnosti za sbor (což mně vyhovovalo).

8. Rozmanitost sborů – názornou ukázkou této rozmanitosti bylo mé první samostatné farářské místo v Zábřehu na severní Moravě (1961-1973). K tamnímu sboru patřily ještě tři kazatelské stanice: Svébohov, Sudkov, Tatenice. Každé z těchto 4 míst bylo jiné (pokud jde o vznik, velikost, počet členů, účast ve sboru, typ zbožnosti).

Sídlo sboru Zábřeh: Sbor vznikl po 1918 působením několika výrazných osobností. Značně byl posílen, když se do města v r. 1923 přistěhovala velká skupina bývalých exulantů z Polska (ze Zelowa). V roce 1929 byla zakoupena vila, kde byla vybudována modlitebna a další sborové prostory i byt pro faráře. Byl to velmi živý sbor, na utváření sborového života pak velmi působila i Snaha (ve sboru byly zřejmě pietistické rysy, modlitební chvíle apod., ale díky tomu také horlivost členů sboru a poměrně vysoká účast na bohoslužbách).

Svébohov: 1860 zde byl založen reformovaný filiální sbor, odnož sboru v Horní Čermné - měl a má ráz sboru tolerančního. Nedělní bohoslužby byly pravidelně dopoledne i odpoledne (farář tam sloužil dvakrát v měsíci, jinak byly čtené bohoslužby, na které přicházely celé rodiny i s dětmi, průměrně 15 lidí).

Sudkov: téměř všichni zde vstoupili do ČCE při přestupovém hnutí po 1920, mezi nimi několik velmi aktivních bratrů, ti se postarali o postavení kostela (1937) – jmenovitě švec Apl. Výraznou osobností byl František Kristen – člen KSČ, 1920 vedl stávkou, naplno přešel do ČCE. Za války se mu podařilo dosáhnout toho, že i když to byly Sudety, že v Sudkově mohl zůstat na kostele český nápis, jen byl zakryt; za komunistů vystoupil z KSČ; usiloval o zvony do věže, což nebylo povoleno, a tak to

nahradili zvukem zvonů z magnetofonového pásku. Při mém příchodu 1961 ještě se ještě konala půlnoční, ale protože 25.12. přišlo málo lidí, tak jsme půlnoční zrušili a dali přednost Božímu Hodu; dnes už tam jsou bohoslužby nepravidelně.

Tatenice: typicky pohraniční vesnice - ještě když jsem tam v roce 1961 přišel, ne všechny domy ve vesnici byly obydlené. Kazatelská stanice vznikla v 50. letech, kdy tam byli násilím přestěhováni sedláci ze Slovenska. Byli to evangelíci, bývalá škola byla upravena na modlitebnu, pravidelně tam jezdil farář nebo laikové ze Zábřehu. Ale na přelomu 50. a 60. let najednou skoro všichni zmizeli, utekli, vrátili se na Slovensko. Nicméně shromáždění pokračovala, i když pro 3, někdy pro 5 lidí.

Myslím, že to byly výstižné ukázky různých typů farností: běžný živý sbor, sbor s výraznou toleranční minulostí, sbor z přestupového hnutí, sbor pohraniční.

Tam všude jsem prostě přinášel to, co jsem přijal na fakultě, důraz na Bibli, biblická kázání, klasické biblické hodiny, výuka (i svážení) dětí, nic nového jsem nevymýšlel, to vše i v malém počtu.

9. Kontakty s církvemi v cizině, zvláště v Německu

V 60. letech se rozšiřovaly kontakty s německými evangelíky, nejdříve s NDR, pak i s NSR. Bylo to pro nás užitečné. Nejen proto, že s tím často souvisela i hmotná pomoc. Nepřicházely jen peníze (na konkrétní účely, např. na moje první auto), ale i literatura, možnost studia, účast na konferencích. Šlo v první řadě o teologii, o život v církvi, a s tím souvisely i osobní kontakty. Najednou jsme poznali i druhé stránky odsunu, např. kolik lidí přišlo o život. Předtím jsme brali odsun jako něco víceméně samozřejmého. Když jsem o tom mluvil na jednom německém synodu, přiznal jsem, že se k nám mnoho informací vůbec nedostalo - i když jsem nebyl docela nevzdělaný, prostě jsem nevěděl, co všechno a jak hrozné věci se přitom daly.

Dříve bylo samozřejmostí, že v rámci studia bohosloví jeden nebo dva semestry probíhaly v cizině (hlavně v Německu nebo v Anglii). To v době mého studia nebylo možné. Až bezprostředně po 1968 – jeden semestr podzim 1969 – jaro 1970 - na Vysoké ekumenické škole, která je součástí ženevské univerzity.

Ale styky mezi církvemi a sbory byly, nejen oficiální přes synodní radu. Vznikala mnohá přátelství mládeže, která pak pokračovala dál. Setkávali se u nás mladí lidé z NDR a NSR. Vznikly pravidelné kontakty, písemný i osobní styk. Nejedno přátelství dosud trvá: naše dcera Eva je kmotrou vnučky manželů Seyffertových, kteří za námi jezdívali ještě do Zábřehu.

Později vznikala oficiální partnerství, osvědčily se vzájemné pravidelné návštěvy i společné akce. Kromě Německa se rozvíjely kontakty i s Holandskem. A nešlo ani tak o hmotnou pomoc (dnes už vůbec).

10. ČCE a diakonie

V ČCE měla sociální práce své místo už od začátku – byly sociální ústavy v Krabčicích, pak v Myslibořicích a i jinde. Toto povědomí (možná jako česká obdoba GAW) bylo v naší církvi živé. Ve VM byl sociální odbor, který se staral o potřebné. A byla tu ovšem i činnost ve větším měřítku, na vyšší úrovni. Vzpomínám, že už

v mém dětství rodiče na tuto práci pravidelně přispívali. Pro tuto práci byly vzdělávány také evangelické diakonky. Bylo vybudováno ústředí Diakonie v Praze v Belgické ulici. Zůstanu u toho, jak to bylo v Myslibořicích (i to je pro vývoj ČCE typické): Sociální práce tam začala v 30. letech, několik lidí se dalo dohromady, byl zakoupen zámek a k tomu patřící pozemky. To vše za finanční pomoci evangelických krajanů, českých evangelických sborů v USA (farář Francis Horníček). Byl tam zřízen domov pro staré lidi i sirotčinec - i pro lidi postižené, kteří tam částečně pracovali. Domov měl výrazně církevní, evangelický ráz, součástí velmi pěkná kaple (zahrnující 1. a 2. poschodí, v kapli to bylo přízemí a galerie). V Domově tehdy působily (anebo žily jako v důchodu) uniformované diakonky, s výjimkou soboty se každý den konaly pobožnosti v kapli, později zavedeno rozhlasové zařízení z kaple na pokoje na oddělení pro ležící obyvatele.

Činnost velmi dobře pokračovala, několikrát byla však násilně přerušena. Nejprve, když 1944 zámek zabrali Němci a usadila se tam Hitlerjugend. Po válce se podařilo dát zámek do pořádku a sociální činnost obnovit.

Ke druhému zákroku zvenčí došlo v době totality, kdy všechny sociální služby převzal stát. Úřady bezohledně usilovaly, aby Domov přestal mít evangelický charakter, to se však nikdy nepodařilo. Diakonkám bylo zakázáno nosit diakonský stejnokroj. Ale hlavně byl vydán zákaz přijímání evangelíků do Domova. Tak se počet evangelických obyvatel postupně zmenšoval (až asi na pětinu). S tím se nedalo nic dělat. Ale stejně jsme se bránili. Každodenní pobožnosti se konaly stále, po celou tu dobu. Vedení domova se to snažilo omezit, např. byl vydán zákaz pobožností kvůli nebezpečí chřipky. Naše reakce byla, že jsem ohlásil: Je nebezpečí nákazy, a proto si nyní při vstupu do kaple a při loučení nebudeme podávat ruku. Jiný příklad: každodenní večerní pobožnosti se musí zrušit kvůli nutnosti šetření elektrickou energií – naše reakce byla: Je potřeba šetřit, proto přesouváme pobožnosti na odpoledne, kdy se nemusí svítit.

Ted' v poslední době se objevila jiná potíž: z ekon. důvodů je výhodnější, když jsou přijímáni lidé více postižení, obvykle ležící klienti, protože je na ně vyšší příspěvek od státu. Tím by však z myslibořického života zmizelo společenství, kde většinou žijí normálně se pohybující lidé - z Domova by se stala LDN. To se však, doufejme (i s pochopením a pomocí současného vedení), podaří odvrátit.

Třebíč je názorným příkladem toho, jak důležitá je pro církve propojenost sborové práce a Diakonie: Myslibořice jsou kazatelskou stanicí Třebíče. Hledíme, aby to nebylo jen formální, aby zde bylo co nejvíce celosborových akcí; aby sem přijížděly děti, nejen na konci roku, konáme dny kazatelské stanice, dvakrát ročně se koná prozpěvování, rádi tam vodíme hosty, z třebíčského sboru tam podle možnosti jezdí dobrovolníci.

Jan Trusina

Diakonie

Českobratrské církve evangelické

Diakonie
Valašské
Meziříčí

Diakonie ČCE
– hospic CITADELA

Žerotínova 319/21
Valašské Meziříčí, 757 01
Telefon: 573 034 161- recepce
stredisko@diakoniev.m.cz
www.diakoniev.m.cz
Číslo účtu: 1855020319/0800

Žerotínova 1421
Valašské Meziříčí, 757 01
Telefon: 571 629 084 - recepce
hospic@citadela.cz
www.citadela.cz
Číslo účtu: 94-2556380247/0100

Nová pralinkárna

Středisko Diakonie ČCE ve Valašském Meziříčí již pátým rokem podporuje lidi se zdravotním znevýhodněním. Jedním z hlavních pilířů je pomoc při hledání a udržení zaměstnání. Z tohoto důvodu provozuje sociální podnik 1. Valašská DIAKONICKÁ, s.r.o., kde zaměstnává 56 lidí se zdravotním znevýhodněním.

Díky podpoře spolupracujících organizací, Nadaci České spořitelny a firmě HAJDIK a.s. byl dne 26.10.2018 slavnostně představen v rámci čokoládové slavnosti nový sociální podnik „Pralinky s PŘÍBĚHEM“, kde vznikne 12 pracovních míst pro lidi se zdravotním postižením. Děkujeme, že s námi společně píšete příběh pralinkárny!

Kristýna Klabníková

Konfirmační opakování/Krátké kapitoly o bohoslužbách –

Naposledy jsem psal o předposlední části eucharistické modlitby (ke slavení večeře Páně), které se říká „společenství svatých“. Poslední částí je tzv. závěrečná doxologie, chvála: *Skrze něho a s ním a v něm je tvoje všechno čest a sláva, Bože Otče všemohoucí, v jednotě Ducha svatého po všechny věky věků.*

Na konci předposledních odstavců eucharistických modliteb se myšlenky sbíhají ke Kristu - např.: ...*at' tě s nimi* (s těmi, kdo jsou u Pána, nebo se všemi, až se sejdem u Božího trůnu) *chválíme a oslavujeme skrze Krista*, nebo: ... *skrze něho dáváš světu všechno dobré, nebo skrze něj tvoříš všechno nové* (2Kor 5,17 Zj 21,5), *skrze něho všechno naplňuješ životem a žehnáš*, atd.

Ke Kristu totiž všechno směřuje, v něm je vrchol celého světa i vesmíru. Když si přečteme prolog Janova evangelia (J 1) nebo chvalozpěvy o Kristu apoštola Pavla (Ef 1,3-15 nebo Ko 1,15-20), možná už nám ta slova nebudou připadat jako nějaké zaklínadlo, ale jako stručný odkaz na tyto texty.

Chvála na závěr modlitby může mít jistě různou podobu (např. na konec modlitby Páně byla později zařazena chvála „neboť tvé je království i moc i sláva navěky“). Ta klasická, možná na první pohled nesrozumitelná nás odkazuje i k logice našich modliteb, jak o tom mluví i Ježíš - že se modlíme k Otci v Ježíšově jménu skrze Ducha svatého (Jan 16,23 Ř 8,26). Protože nám Ježíš představil Boha Otce, je naším prostředníkem, tedy někým, kdo nám zprostředkoval a zpřístupnil něco nedostupného a nepochopitelného (cestu k Bohu), přistupujeme k Bohu, který nás přesahuje, který je sám o sobě naším rozumem neuchopitelný, skrze to, jak nám jej Ježíš představil. A děláme to v Duchu, v té neviditelné síle, kterou Bůh/Kristus stále ve světě, kolem nás i v nás působí.

Dříve mi leckteré podobné formulace modliteb přišly květnaté, ale pak jsem pochopil nejen to, že to má všechno svůj význam a smysl, ale také mi došlo, že vzhledem k tomu, jak hluboké či obsáhlé je tajemství večeře Páně (že k nám Bůh přichází tak blízko a že my můžeme díky němu vytvářet společenství, které nás přesahuje), tak je to vlastně docela stručné. Vždycky se totiž podaří zmínit jen část toho, za co jsme vděční - tak jako svým rodičům nikdy najednou nepoděkujeme za všechno, co pro nás kdy udělali - na to by nestačil celý den, kdybychom měli vyjmenovat všechno, co pro nás udělali, všechny chvíle v životě, kdy se o nás starali (ve zdraví i v nemoci), kdy nás podporovali, kdy se nám věnovali...

Někdy i staré (vlastně lety osvědčené) modlitby nám mohou být i inspirací pro naše osobní modlitby: Když se modlíme, je dobré rozpomenout se na naši zkušenost, kterou jsme s Bohem učinili, na modlitby, které již vyslyšel, na to dobré, co jsme od něj dostali. V modlitbě můžeme děkovat a prosit za velké věci (víru, naději, lásku), i za docela malé či konkrétní věci, ze kterých máme radost nebo které nás pálí. A naše modlitba nemusí být upovídáná, protože nebudeme vyslyšeni pro množství slov, ale právě pro víru, s níž svou modlitbu vyslovujeme.

Daniel Heller

Bohoslužby:

18. 11. neděle 9.30 pravidelné bohoslužby
25. 11. neděle 9.30 bohoslužby s večeří Páně, host: farář Jiří Bureš z Boskovic
14.00 „Církev dvojí tváře?“
2. 12. neděle 9.30 1. neděle adventní
- bohoslužby s večeří Páně
9. 12. neděle 9.30 2. neděle adventní
- bohoslužby s kázáním pro děti

Další program v listopadu:

- 11.11. v 11.00h ekumenická pobožnost při odhalení
pomníku obětem 1. světové války v parku
u Mateřské školy na Kraiczově ulici
13. 11. v 19.00h ekumenický večer chval v našem kostele
17.11. v 18.00h ekumenická bohoslužba
v římskokatolickém kostele

Pravidelný týdenní program

- Středa 15.15 náboženství pro předškoláky (14.+28.11.)
17.30 setkání rodin (7.+20.11., u Hellerů, tel. 777342910)
Čtvrtek 13.00 náboženství
17.00 biblická hodina
Pátek 18.00 mládež (po dohodě)
Neděle 8.45 zkouška pěveckého kroužku
9.30 bohoslužby a nedělní škola

Bohoslužby v Domově Seniorpark:

- neděle co 14 dní ve 14.00 hod.
farář Daniel Heller 18.11., 2. 12.

Úřední hodiny:

kdykoli dle dohody
Farář Daniel Heller
mobil: 777 342 910
pevná linka: 571 161 561
daniel.heller@evangnet.cz
Pastorační pracovnice
Věra Tyralíková
mobil: 723 981 253
Pokladník Eva Janírková
mobil: 777 344 994

Adresa sboru:

Blahoslavova 3
757 01 Val. Meziříčí
telefon do kanceláře:
571 161 560
e-mail: [valasske-
mezirici@evangnet.cz](mailto:valasske-mezirici@evangnet.cz)
číslo účtu
u Poštovní spořitelny:
190396260/0300
[http://valasske-
mezirici.evangnet.cz](http://valasske-mezirici.evangnet.cz)

NÁŠ ČASOPIS

Vydáno 11. 11. 2018
Příspěvky, ohlasy
a připomínky přijímá:
Anna Jelínková
Palackého 420/21
757 01 Val. Meziříčí
mobil: 721 935 185
anna@jelinek.eu